

L'ocellet/aucellet és l'ocell petit, que encara no ha sortit del niu'; per al comentari dels diversos significants d'aquest referent, especialment pel que fa al seu origen, cal consultar el mapa 1027.

Els mots més freqüents són der. dim. de *ocell*, *moixó* i *pardal*, a voltes acompanyats d'un determinant referit generalment a la seva tendra edat o a la seva condició física.

Sobre *ocell* s'ha format *ocellets*, *ocellons* i *ocellot* 7, amb els suf. dim. *-et* (< -ITTU), *-ó* (< -ONE) i *-ot* (< -OTTU), respectivament, aquest darrer amb un caràcter dim. propi dels parlars septentrionals (enfront de l'augmentatiu de la resta del domini); sobre *aucell* tenim *aucellets* (s. XV) 3, 15, *ausellets* 86 i *aucellons* 1, 2, 74, 77, 81. També s'usa el mot matriu *ocells*, *aucells* 82, 96, 98, *ausells* 88, 92, 97, 101, 104 (notem la [z] fonètica), a vegades acompanyats d'un determinant: *ocells novells*, *aucells novells* 18 (*novell* < NOVELLUS 'jove, nou, recent'; "oronetes novelles", s. XV; avui l'adjectiu va lligat a determinats substantius, per ex., *vi novell*) o, simplement, *novells* 47, 54, 105, 109, 152 (dim. *novellets* 150); *ocells culoti* 71 (veg. més avall); *ocells petits* 4, 36, *ocells pitits* 6, 12, *aucells petits* 39, *petits ocells* 13 (calc del fr.) o, simplement, *petits* 16, *pitits* 109, amb assimilació (*petit* < llat. vg. PITTITTUS, de creació expressiva); *ocells acabats de néixer* 63; *jóvens* 156 (< IŮVĒNES, amb manteniment de la nasal en la forma de pl., com en *hòmens*).

Sobre *moixó* s'ha format *moixonets*, amb la var. *mixonets* 64-66, 102, 106, 107, 114, 115, 117, 120 (var. *mixone*[θ] 108, amb interdentalització de *-ts*, propi de poblacions frontereres, afins amb l'arag.); també s'usa el mot primitiu *moixons* 40, 68, 99, 104, 118, 124, 127, 128, 135, *mixonos* 57, 58, 65, 66, 108, 113, 121, eventualment seguit d'un determinant: *moixons novells* 126, *moixons petits* 49, *mixonos pelats* 'que encara no tenen plomes' 112 (*pelat*, part. de *pelar* < PĪLARE 'llevar el pèl'; cf. més avall, *pardalets pelats* 173).

Sobre *pardal* s'han format *pardalets* (var. alg. *paldalets* 85, per lambdacisme propi d'aquest dialecte) i *pardalins* 83, 84, aquest amb el suf. dim. *-í* (< -INU). Eventualment, a la forma dim. es pot afegir un especialitzador: *pardalet jove* 151, *pardalet xicotet* 158 (der. de *xic*, d'origen expressiu), *pardalets pelats*

173, *pardalets de niu* 160; o usar únicament el primitiu: *pardal* 144, 157, 159, 174, 182, 185, 190.

Sobre *butza* i *betza* 'panxa, tripes' (d'etimologia incerta, probablement de creació expressiva) s'han format *butzetes* (var. *butzeques* 75) i *betzetes* 80, respectivament, al·lusius a la seva falta de plomes. Aquesta mateixa motivació deu ser present en *pelats* 66, 121, 123, 127, 136, *pelatxos* 116, 130 (var. f. *pelatxetes* 124), *pelaïos* 187, probable regressió de **pelaïet* (< *peladet*) "interpretat com a diminutiu del nom castellà *Pelayo*" (DCVB); i en der. de *cul* (< CŪLUS), com *cularses* 113 i *ocells culoti* 71 (o, simplement, *culoti* 71) "amb el sufix augmentatiu *-oti*, que és freqüent a Menorca i pres probablement del castellà *-ote*" (DCVB; afirmació que el DECat posa en dubte).

Altres significants es refereixen a la seva edat tendra, *pollet* 44, 45, 85 (dim. de *poll* 56 < PŪLLUS); a les plomes que comencen a manifestar-se, *canonats* 130, és a dir, que tenen *canons*, part còrnia de les plomes que neixen (< der. de *canó*, dim. de *cana*, *canya* < CANNA), probablement d'un ant. **canyon* amb assimilació a la *-n* que hauria provocat la seva despalatalització (DECat), però que en altres casos no depèn d'aquest factor (*banya/bana*); *és pas plumat* 9 (< llat. PLUMATUS), *plumats* 102, potser en el sentit de 'que comença a cobrir-se de plomes'; *caganius* 110, compost del present d'indicatiu de *cagar* (< CACARE) i *niu* o *niu d'ocells* 30 (< NĪDU), designant els més petits d'una niera, mentre que *desniats* 14 designa els ocellets que són a punt de sortir del niu. *Torlló* 93 sembla un der. de *torrelló*, der. de *torre* (< TŪRRIS); cf. *torrodà* en el mapa 1037.

Morfològicament la major part dels elements comentats es caracteritzen per estar formats amb un suf. dim.: *ocellets*, *ocellons*, *ocellots*, *moixonets*, *pardalets*, *pardalins*, *butzetes*, *pollets*.

En la distribució geolingüística, notem la presència de *ocellets* en cat. central; de *ocellons/ocellots* en ross.; de *moixonets* en cat. nord-occ.; de *pardalets* en val. i eiv. (paral·lelismes freqüents entre aquests dos dialectes, com *dacsa*, *aliacrà*, *teulat*; cf. Veny, 1999 a: 102-106); de *butzetes* en mall., i de *culoti* en men.

Aquests significants no apareixen generalment com a mots normatius pel fet d'haver estat considerats formes diminutives de *ocell*, *moixó*, *pardal*, etc.